

Футувват нима?

09:00 / 13.12.2021 3917

Футувват — хилватда бўлса ҳам зоҳир бўлгандан сўнг шармисор бўладиган ишни қилмаслик ва ҳаммага яхши ахлоқ билан муомала қилишдир. Зеро, халқларнинг дўстлигини фақат яхши ахлоқ билан ҳосил қилиш мумкин. Бу ҳақда Саъдий Шерозий шундай байт битган:

*Бу ҳама халқи жаҳон хулқи писандида намой,
Ки сўи «Хулди барин» роҳ бар он аст, эй дил.*

Яъни, жаҳон халқи билан яхши ахлоқда бўл, зеро, «Худди барин» (саккиз жаннатдан бирининг номи) томонга йўл шу ердандир.

Яна бу хусусда Бедил (раҳимаҳуллоҳ) айтадилар:

*Ба ҳусни хулқ Бедил метавон дар жаннат осудан,
Чи ҳожат бар дили дўзах нишастан аз шароратҳо.*

Яъни, Эй, Бедил, яхши ахлоқ билан жаннатда осудаҳол яшашинг мумкин. Ёмон амалларни қилиб, дўзах қаърида ўтиришга на ҳожат.

Шунингдек, ахдга, ваъдага вафо қилмоқ ҳам футувватдандир, зеро, ваъдага вафо қилмаслик виждоннинг ноқислигидан дарак беради.

Футувватнинг аҳди ўн икки хил:

1. Тилни ғийбат, тухмат, ёлғон ва беҳуда сўзлардан тиймоқ.

2. Қулоқни ножоиз сўзлардан бекитмоқ.

3. Кўриши мумкин бўлмаган нарсалардан кўзни сақлаш.

4 Қўлни ҳаром нарсаларни ушлашдан ва халқни озор беришдан тўхтатмоқ.

5. Бориши шаръан ва маънан нодуруст бўлган жойлардан ва ё борган тақдирда бировга зарар, зиён ё ранжу алам етказиши мумкин бўлган мақомлардан оёғини узмоқ.

6. Қорин ва фаржни ҳаром емоқдан ва зинодек харом ишларни қилмоқдан сақламоқ, зеро, футувват аҳлидан бу ишларнинг содир бўлмоғи футувват аҳлининг бузилгандир.

7. Саховатдирки, сўрамасдан ато этса.

8. Тавозеъ (камтарлик).

9. Қаноат — чунки халққа етадиган кўп меҳнат ва оғирлик озга иктифо қилмай (кифояланмай) кўп талаб қилмоқдандир.

10. Афв ва марҳаматли бўлмоқ, яъни халққа шафқат қилмоқ ва уларнинг қилган гуноҳидан кечмоқ.

11. Кибрни тарк қилмоқ, яъни қанча яхши амалларни қилса ҳам, миннат қилмасин ва мағрур бўлмасин.

12. Иймон, эътиқод ва ибодатда мустаҳкам туриб, шу билан бирга, риёзатли, яъни қалб хонасини риёзат супургиси билан тоза қилмоқ.

Хуршид Маъруф тайёрлади